

Salvador Dabau, el mestre i músic de Vilajuïga

Text: Xevi Planas

Salvador Dabau ha consagrat la seva intensa vida a dues grans vocacions: el magisteri i la música. Va néixer a Vilajuïga fa 85 anys, però li fa la sensació d'haver viscut tres segles, perquè considera que sempre ha aprofitat el temps al màxim. Només es retreu a ell mateix que la timidesa l'hagi privat de donar a conèixer millor la seva extensa i variada obra musical.

Fotos: Josep Maria Oliveras

Algunes de les persones que us coneixen es pensen que va néixer a Girona, però vós sou fill de Vilajuïga. Fins a quina edat hi va viure?

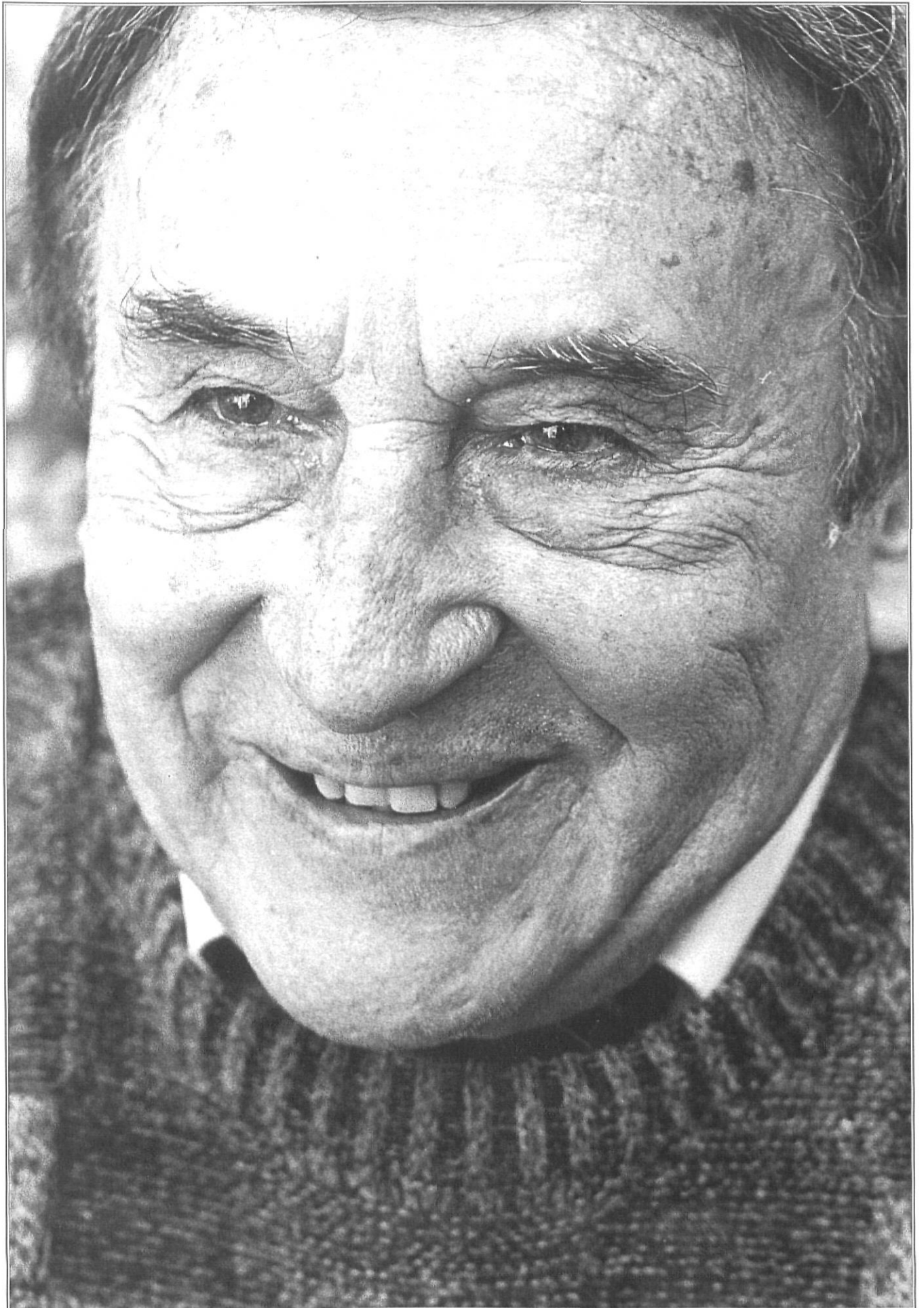
– Fins als nou anys. Vaig ser el cantant solista del cor del poble fins que als nou anys vaig ingressar a l'Escolania de Montserrat. Estudiàvem cinc hores diàries de música. Hi vaig aprendre a tocar el piano, el violí, l'orgue... Hi vaig passar sis anys, sense fer mai vacances. Els de casa tenien vinyes i olivars, i si havien tingut una bona anyada em venien a veure pel setembre a Montserrat: un any el meu pare i l'altre la meua mare.

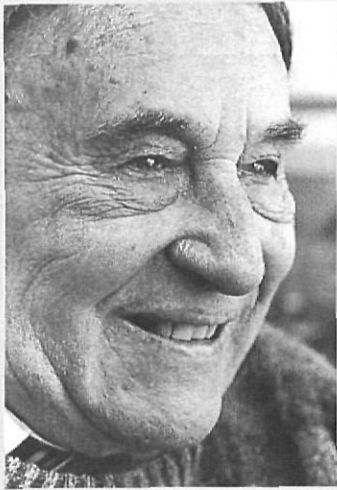
– Vau tornar a Vilajuïga, quan va abandonar Montserrat?

– En sortir de Montserrat, em vaig establir amb la meua família a Girona, on vaig continuar els cursos de música amb el mestre Civil. Paral·lelament, estudiava magisteri. Vaig obtenir el títol de professor de música pel Liceu de Barcelona i vaig acabar magisteri. He fet de mestre durant 47 anys: 24 anys a Torroella de Montgrí, uns quants anys a Constantins –on em vaig estrenar com a mestre, en unes golfes amb una finestra que donava a la cort dels porcs– i en diferents centres de Girona –a l'Hospici, a Montjuïc...–, i els últims 15 anys al col·legi Bruguera, de Girona.

– De Vilajuïga, per tant, no deveu tenir gaires records d'infantesa...

– En aquell temps, era com si estiguéssim a l'edat mitjana. A Vilajuïga, no hi havia ni electricitat, ni res de res. Anàvem amb llums d'oli. De la carretera que duia a Roses, en dèiem camí ral. Recordo que, quan era petit, darrere el paller de casa hi havia una barracota on vivia una pobra dona que era bruixa, segons els comentaris de la gent. Jo em moria de pànic. La dona vivia amb dos gossos i feien córrer que a la nit es con-

Salvador Dabau i Causa va néixer a Vilajuïga (l'Alt Empordà) el 2 de març del 1909. Ha dedicat la part més important de la seva vida a les seves dues grans vocacions: el magisteri i la música. Ara, als 85 anys, aquest tímid deixeble del mestre Civil continua component música i oferint concerts.

Ha treballat de mestre d'escola durant 47 anys: 24 anys a Torroella de Montgrí, 15 al col·legi Bruguera de Girona, 3 a Constantins i la resta a centres de Girona com l'Hospici, Montjuïc...

Com a autor i harmonitzador de composicions musicals, ha firmat més d'un centenar d'obres, a part d'una seixantena de boleros, fox, txa-txa-txas i altres peces ballables. Ha tocat una gran varietat de gèneres musicals, perquè ha compost o harmonitzat per a concerts de piano, piano i violí, sarsuela en tres actes amb música harmonitzada per a orquestra

vertia en una mula. Jo vivia menjat pel terror. Li van matar els gossos, perquè deien que eren dimonis en forma de gossos...

– *Tota aquesta llegenda devia ser terrible per a la vostra imaginació d'infant...*

– Molt terrible. També em causava terror la història del bruel, perquè explicaven que als estanys de Castelló s'havien enfonsat uns bous amb la carreta. La gent preguntaven els uns als altres si havien sentit el bruel. Jo m'imaginava que era una mena de monstre que corria per la carretera. En fi, són anècdotes d'aquell temps!

– *Només han passat 80 anys...*

– Jo ja he viscut 300 anys, des d'aquella època que semblava medieval fins al temps en què l'home ha pujat a la Lluna. He viscut revolucions, dictadures, la guerra, he estat presoner, en camps de concentració... He viscut la vida intensament.

– *Hi vaiu amar de gust, a Montserrat?*

– Hi vaig ser molt feliç a Montserrat, tot i que els hiverns eren duríssims, perquè no hi havia calefacció i el clima era fredíssim. Potser he tingut bona salut perquè a Montserrat ja em vaig acostumar a tot.

– *Com és que vaiu estudiar amb el mestre Civil, després de marxar de Montserrat?*

– El professor de violí que tenia a l'Escolania de Montserrat era el germà del mestre Civil i per això quan vaig arribar a Girona ja hi anava recomanat. Amb el mestre Civil, que era una eminència com a compositor i que em va tractar sempre com si fos un fill seu, vaig aprendre a tocar el piano, tot i que

“

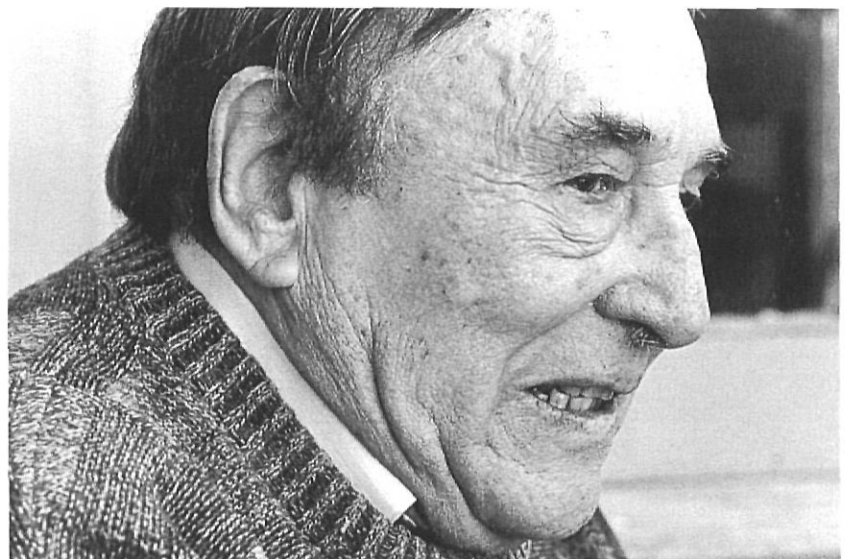
Em fa la sensació d'haver viscut 300 anys, des d'aquella època que semblava medieval.

”

no vaig abandonar mai el violí. Abans de la guerra, vaig formar part d'una orquestra simfònica que hi havia a Girona, que reunia uns 80 músics. Jo tocava també la viola i amb tres mestres més vam formar un quartet de corda de música clàssica, que es deia Albéniz. Vaig intentar formar una orquestra de cambra, però no ho vaig aconseguir.

– *La guerra va aturar molts projectes...*

– Va ser un desastre. Va provocar molts disbarats i ens va xafar a molts una pila de projectes, com els que teníem amb l'Antoni Varés de fer pel·lícules. Em van mobilitzar amb els de la meua lleva i ens van enviar a la divisió Durruti. Quan Saragossa ja estava assetjada, em van fer presoner en un dels combats d'Aragó. Vaig anar a parar en un camp de concentració a Santander i algú de l'altre cantó –mai no he pogut saber qui va ser– em va avalar.

“

Les meves havaneres
són tràgiques; la gent vol
que les havaneres
parlin de coses tristes.

”

– Això us va salvar?

– Em van tornar a mobilitzar, aquest cop per l'altre cantó. Al batalló de presos on estava, gairebé tots eren bascos. Quan el cap del batalló va saber que jo era pianista, em va fer anar a Saragossa a buscar el millor piano que trobés a la ciutat. La meua missió era oferir una hora de concert als presoners quan acabaven la feina.

– Tenint en compte les circumstàncies, no us podíeu queixar...

– No. Al final, coses rares de la vida, vam formar una coral amb els bascos, que tenen unes veus meravelloses, i cantàvem obres clàssiques difícilíssimes. Vaig estar quinze mesos en el cantó franquista, però passant-m'ho bomba.

– Quina ideologia es pensaven, els presos, que teníeu?

– Jo era organista d'una parròquia en un temps en què mataven capellans i

cremaven esglésies. A mi no m'ha agradat mai la política. Les dues grans vocacions de la meua vida han estat la música i el magisteri.

– Què vau fer quan es va acabar la guerra?

– Quan es va acabar la guerra, vaig anar a fer de mestre a Torroella de Montgrí, que és on ja vaig dur a terme més activitat musical. Vaig triar Torroella perquè tenia molta tradició musical, amb els Montgrins, en Vicenç Bou, a qui vaig dedicar una sardana abans de conèixer-lo... Allà, aïllat de tot, perquè els transports anaven molt malament després de la guerra, hi vaig fundar una orquestra de cambra i una coral amb nens de deu i onze anys. Representàvem sarsueles, preparàvem concerts i vetlletes musicals...

– Us quedava temps per escriure música?

– Sí. Hi vaig compondre les obres més importants que he escrit. Fa poc, he donat a l'Ajuntament de Girona sis àlbums amb les partitures que són el compendi del que he anat fent des del punt de vista musical al llarg de la meua vida, des que als dotze anys vaig crear la meua primera composició, sis anys després d'haver-me iniciat en el món de la música.

– Quina va ser?

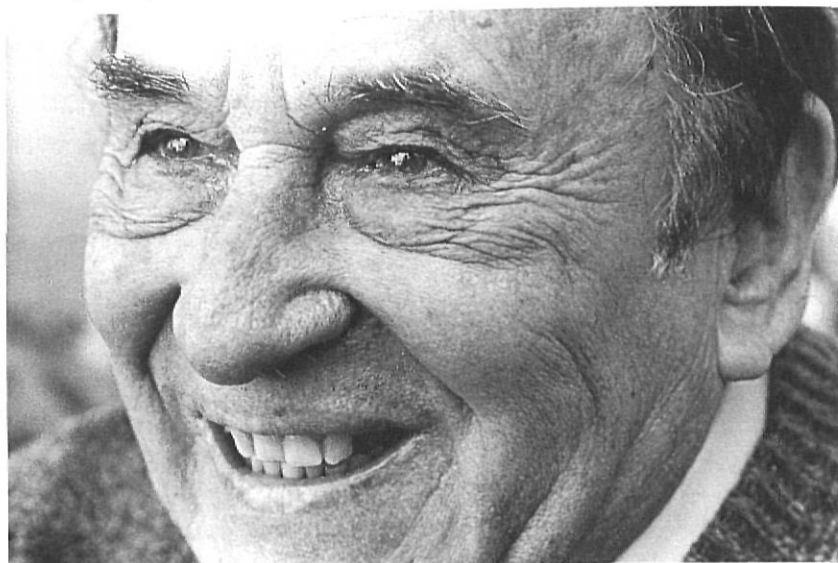
– A mi em va impressionar la mort de la germana d'un company de l'Escolania que era el fill del cap de l'estació de tren de Montserrat. Arran d'aquest fet, vaig escriure, als dotze anys, una composició que es va dir *Pregària* i que es va interpretar més tard a Montserrat. Després he escrit o harmonitzat més

simfònica, ballets clàssics, obres i danses infantils, sardanes, cançons per a polifòniques, caramelles, himnes, havaneres, missa a tres veus...

Com a músic, ha pertangut, entre altres formacions, a l'Orquestra Simfònica de Girona, el Quartet Albéniz, l'Orquestra Bolero, Els Iris, Camagüey, Oreig de Mar i Llop de Mar.

Entre els records més emotius que conserva, hi ha el d'un dia del 1952 en què va fer sentir a Pau Casals una composició que havia creat, *El poema de la muntanya grisa*, i el del matí del 1943 que va tornar a Montserrat per primer cop després de la guerra. En arribar-hi, va sentir com sonava casualment per la ràdio la seva sardana *Cara al mar*. «Això és que la Verge t'ha volgut obsequiar, perquè finalment has tornat a venir a veure-la», li va comentar algú.

d'un centenar de composicions –sense comptar una seixantena de boleros, fox, txa-txa-txas i altres ballables– de tota mena de música: per a concerts de piano, piano i violí, sarsuela en tres actes amb música harmonitzada per a orquestra simfònica, ballets clàssics, obres i danses infantils, sardanes, cançons per a polifòniques, caramelles, himnes, havaneres, missa a tres veus... He passat per tota mena de formacions: l'Orquestra Simfònica de Girona, el Quartet Albéniz, l'Orquestra Bolero –on tocava el trombó–, Els Iris –on tocava el flabiol–, el conjunt Camagüey, on vaig substituir el pianista, que

s'havia mort. Amb Camagüey, vaig estar actuant força temps a França.

– *Vau deixar el magisteri per anar a tocar a França?*

– Sí, perquè em van prometre que em pagarien molts diners. Però al cap d'una setmana ja enyorava la família i l'escola, i començava a comptar els dies que em quedaven allà. Tinc un caràcter una mica enyoradís i sentimental. Vaig deixar-ho tot per tornar a Catalunya a fer de mestre, un altre cop. Havia demanat una excedència, però vaig tornar a fer de mestre, perquè era el que m'agradava, la feina per a la qual tenia vocació. També he estat en grups d'aquells

que actuaven a la Costa Brava en sales de festes per les vacances i els caps de setmana, però a tot això jo no hi dono cap importància. Pel que fa a les havaneres, he tocat l'acordió amb Oreig de Mar i Llops de Mar. Ara encara continuo oferint concerts i sóc organista de la parròquia de Sant Josep de Girona. Últimament, he harmonitzat els goigs de totes les marede-déus de la diòcesi de Girona. La música és per a mi una veritable droga, constructiva i preciosa. Ja no puc desfer-me'n, de la música. Hi estic lligat. La porto molt endins. M'he jubilat de mestre, però en la música no hi ha jubilacions que valguin.

– *Hauríeu pogut viure només de la música?*

– Viure de la música és molt traïdor. No tens cap mena de suport. Si et poses malalt, què passa? No tens futur. Com a complement, va molt bé. A mi, em servia per als meus petits capricis.

– *Un dels àmbits musicals en què sou més conegut és el de les havaneres. A què ho atribuiu?*

– Quan em van jubilar, fa una quinzena d'anys, vaig entrar al món de les havaneres. He fet obres clàssiques i de ballet que m'han comportat un treball molt més intens, però mai ningú no hi ha concedit cap importància. La quinzena de peces que he escrit per a havaneres, en canvi, han tingut ressò. Molts grups d'havaneres les han incorporades al seu repertori. Fins i tot he guanyat premis alguna vegada, com amb una que vaig fer sobre un poema de Josep Maria de Sagarra. Potser he tingut èxit perquè he intentat fer un tipus d'havanera clàssic, sense perdre l'aire senzill, romàntic i nostàlgic que ha de tenir.

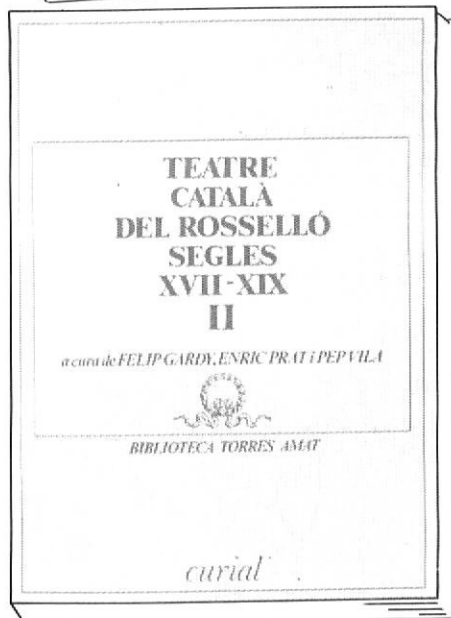
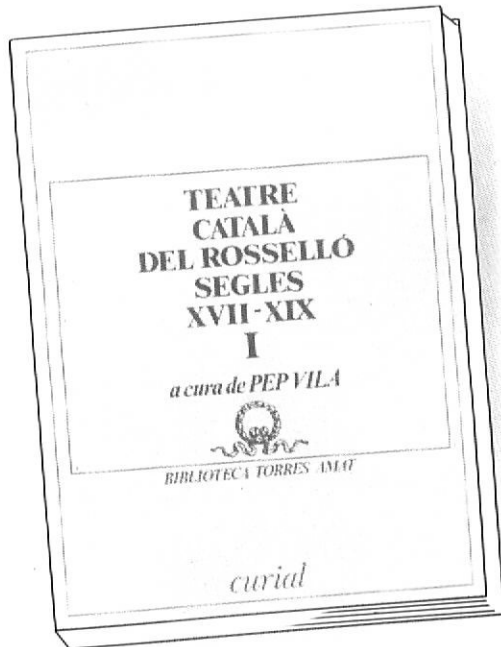
– *D'algunes havaneres, a part de la música, també n'heu escrit la lletra. Us surt amb tanta facilitat com la música?*

– No ho sé. L'únic que veig és que totes les havaneres de les quals he escrit la lletra són tràgiques. Parlen de naufragis, de pescadors que es tornen cecs... La gent vol que les havaneres parlin de coses tristes. Al final, però, vaig demanar a la meva néta Eva que m'escrivís una lletra optimista, que no anés de pescadors que es tornen cecs o sords, ni res de tot això. Em va fer una havanera molt bonica, que també canten molts grups. Es diu *T'estimaré sempre*.

Xevi Planas

curial edicions catalanes

Teatre català del Rosselló Segles XVII-XIX

I

A cura de Pep Vila.

La Relació dramàtica de la nativitat del Fill de Déu i la Lloa per la comèdia del «Desdeny ab lo desdeny» eren fins ara dues obres inèdites i desconegudes, l'edició de les quals constitueix una nova aportació a l'estudi del nostre teatre barroc.

«Biblioteca Torres Amat», 7

II

A cura de Felip Gardy,
Enric Prat i Pep Vila.

Lo judici de Paris, pastor és una obra bilingüe catalano-occitana del segle XVIII (1730), anònima, de tema mitològic, conservada en un únic manuscrit de la Biblioteca Municipal de Montpeller.

«Biblioteca Torres Amat», 10

curial edicions catalanes

bruc, 144 · 08037 barcelona · t. 458 81 01 i 207 13 40